

Μήνυμα Παγκόσμιας Ημέρας Θεάτρου 27 Μαρτίου 2009

Ο εορτασμός της Παγκόσμιας Ημέρας Θεάτρου καθιερώθηκε το 1962 από το Διεθνές Ινστιτούτο Θεάτρου (Δ.Ι.Θ.). Γιορτάζεται κάθε χρόνο στις 27 Μαρτίου από την παγκόσμια θεατρική κοινότητα. Το Εκτελεστικό Συμβούλιο του ΔΙΘ επιλέγει κάθε φορά μια διεθνώς αναγνωρισμένη προσωπικότητα του θεάτρου από μια χώρα-μέλος για να γράψει το μήνυμα το οποίο διαβάζεται σε όλα τα θέατρα και μεταδίδεται από τα Μ.Μ.Ε σε όλον τον κόσμο. Κατά καιρούς μήνυμα για την Παγκόσμια Ημέρα Θεάτρου έχουν γράψει οι: Ζαν Κοκτώ, Άρθουρ Μίλλερ, Λώρενς Ολίβιε, Ζαν Λουί Μπαρώ, Πήτερ Μπρουκ, Πάμπλο Νερούδα, Ευγένιος Ιονέσκο, Λουκίνο Βισκόντι, Μάρτιν Έσλιν, Ιάκωβος Καμπανέλλης, Αριάν Μνουσκίν, Ρομπέρ Λεπάζ κ.ά. Φέτος το μήνυμα έγραψε ο Βραζιλιάνος Αουγκούστο Μποάλ.

Το μήνυμα της Παγκόσμιας Ημέρας Θεάτρου είθισται να διαβάζεται σε κάθε θέατρο πριν από την παράσταση της 27ης Μαρτίου.

Μήνυμα Παγκόσμιας Ημέρας Θεάτρου - Augusto Boal

Όλες οι ανθρώπινες κοινωνίες είναι εντυπωσιακές στην καθημερινότητά τους και δημιουργούν παραστάσεις για κάποιες ειδικές περιστάσεις. Είναι εντυπωσιακές στον τρόπο κοινωνικής οργάνωσης και δημιουργούν παραστάσεις σαν κι αυτή που ήρθατε να δείτε.

Ακόμα κι αν το αγνοείτε, οι ανθρώπινες σχέσεις ακολουθούν μια θεατρική δομή: η χρήση του χώρου, η γλώσσα του σώματος, η επιλογή των λέξεων και ο χρωματισμός της φωνής, η σύγκρουση ιδεών και συναισθημάτων, ό,τι παρουσιάζουμε επί σκηνής και ό,τι ζούμε στη ζωή. Είμαστε φτιαγμένοι από θέατρο! Γάμοι και κηδείες είναι παραστάσεις αλλά και καθημερινές τελετουργίες τόσο οικείες που δεν το καταλαβαίνουμε. Τελετές και τυχαία περιστατικά όπως επίσης ο πρωινός καφές, η καλημέρα που ανταλλάσσουμε, η συνεσταλμένη αγάπη και τα θυελλώδη πάθη, μια συνεδρίαση συγκλήτου ή μια διπλωματική συνάντηση - όλα είναι θέατρο.

Μια από τις κύριες υπηρεσίες της τέχνης μας είναι να ευαισθητοποιήσουμε τους ανθρώπους στις παραστάσεις της καθημερινής ζωής όπου οι ηθοποιοί είναι και θεατές και η σκηνή και οι θέσεις στην πλατεία του θεάτρου συμπίμπτον. Όλοι είμαστε καλλιτέχνες. Κάνοντας θέατρο μαθαίνουμε να βλέπουμε αυτό που είναι προφανές αλλά που συνήθως δεν μπορούμε να δούμε επειδή δεν έχουμε συνηθίσει να το παρατηρούμε. Αυτό που μας είναι οικείο γίνεται αόρατο: κάνοντας θέατρο φωτίζουμε τη σκηνή της καθημερινής ζωής.

Τον περασμένο Σεπτέμβριο μια θεατρική αποκάλυψη μας εξέπληξε: εμείς, που νομίζαμε ότι ζούμε σ' ένα ασφαλή κόσμο, παρά τους πολέμους, τις γενοκτονίες, τις σφαγές και τα βασανιστήρια βεβαίως, ακόμα κι αν αυτά συμβαίνουν σε κάποιες απομακρυσμένες και άγριες περιοχές, εμείς που ζούσαμε μέσα στην ασφάλεια έχοντας επενδύσει τα χρήματά μας σε κάποια ευυπόληπτη τράπεζα ή στα χέρια κάποιου έντιμου χρηματιστή, πληροφορηθήκαμε ότι αυτά τα χρήματα δεν υπάρχουν, ότι ήταν εικονικά, μια θλιβερή δημιουργία κάποιων οικονομολόγων που δεν ήταν καθόλου εικονικοί, κι επιπλέον ούτε υπεύθυνοι ή αξιόπιστοι. Τα πάντα ήταν απλώς άσχημο θέατρο, μια μυστηριώδης πλοκή σύμφωνα με την οποία λίγοι κέρδισαν πολλά και πολλοί έχασαν τα πάντα. Κάποιοι πολιτικοί πλούσιων χωρών πραγματοποίησαν μυστικές συναντήσεις στις οποίες βρήκαν κάποιες μαγικές λύσεις. Και εμείς, θύματα των αποφάσεών τους, θεατές στην τελευταία σειρά του εξώστη μείναμε να κοιτάζουμε.

Πριν από είκοσι χρόνια σκηνοθέτησα την Φαίδρα του Ρακίνα στο Ρίο ντε Τζανέιρο. Το σκηνικό ήταν φτωχό: δέρματα αγελάδας στο πάτωμα, μπαμπού γύρω-γύρω. Πριν από κάθε παράσταση έλεγα στους ηθοποιούς μου: "Ο μύθος που

δημιουργήσαμε μέρα με τη μέρα τέλειωσε. Όταν θα διασχίσετε εκείνα εκεί τα μπαμπού, κανένας από εσάς δεν θα έχει το δικαίωμα να πει ψέματα. Το θέατρο είναι η κρυμμένη αλήθεια".

Όταν κοιτάζουμε πέρα από τα προσχήματα, βλέπουμε καταπιεστές και καταπιεσμένους, σε όλες τις κοινωνίες, τις εθνότητες, τις κοινωνικές τάξεις και ομάδες? βλέπουμε ένα άδικο και σκληρό κόσμο. Πρέπει να δημιουργήσουμε ένα άλλο κόσμο επειδή γνωρίζουμε ότι αυτό είναι εφικτό. Αλλά εξαρτάται από εμάς να κτίσουμε αυτόν τον άλλο κόσμο με τα χέρια μας παίζοντας στη σκηνή και στην προσωπική ζωή μας.

Δείτε την παράσταση που πρόκειται να ξεκινήσει και μόλις επιστρέψετε σπίτι σας, μαζί με τους φίλους σας παίξτε τα δικά σας έργα και κοιτάξτε αυτό που δεν μπορούσατε ποτέ να δείτε: αυτό που είναι προφανές. Το θέατρο δεν είναι απλώς ένα συμβάν, είναι τρόπος ζωής!

Είμαστε όλοι ηθοποιοί: το να είσαι πολίτης δεν σημαίνει ότι ζεις σε μια κοινωνία, σημαίνει ότι την αλλάζεις.

Μετάφραση: Βίκυ Μαντέλη, Νεόφυτος Παναγιώτου

Augusto Boal

Σκηνοθέτης, συγγραφέας, καθηγητής, θεωρητικός, θεμελιωτής της μεθόδου "Θέατρο των Καταπιεσμένων" (Theatre of the Oppressed).

Γεννήθηκε το 1931 στο Ρίο Ντε Τζανέιρο στη Βραζιλία. Από το 1956 έως το 1971 ήταν σκηνοθέτης στο θέατρο ARENA στο Σάο Πάολο προκαλώντας μια αισθητική επανάσταση ως αντίδραση στο μοντέλο που κυριαρχούσε την εποχή εκείνη στην Βραζιλία, άμεσα επηρεασμένο από την Ευρώπη.

Σκοπός του θεάτρου ARENA ήταν η εξέλιξη ενός λαϊκού θεάτρου. Αρχικά έδωσε την ευκαιρία σε πολλούς νέους θεατρικούς συγγραφείς να παρουσιάσουν τα έργα του και στη συνέχεια παρουσίασε κλασικά έργα του παγκόσμιου ρεπερτορίου (Μολιέρος, Γκόγκολ, Ντε Βέγα, Μπρεχτ κ.ά). Επίσης παρουσίασε και μουσικά θεάματα. Η δράση του θεάτρου ARENA σταματά με τα πραξικοπήματα του 1964 και του 1968. Η δικτατορία είχε μόλις εγκατασταθεί και το θέατρο ARENA μετατρέπεται σε θέατρο της αντίστασης. Ο Boal συμμετέχει στην γενιά των Βραζιλιάνων διανοούμενων που υποστηρίζουν την πάλη ενάντια στη δικτατορία.

Το 1971 συλλαμβάνεται, βασανίζεται και εξαναγκάζεται σε εξορία: μέσα από την εμπειρία αυτή γεννιέται η έρευνα και η θεωρία του "Θεάτρου των Καταπιεσμένων" (Theatre of the Oppressed). Εφόσον του ήταν αδύνατον να εργαστεί για εκείνους που καταπιέζουν, έπρεπε να εφεύρει ένα θέατρο όπου θα μπορούσε να εργαστεί όπως εκείνος ήθελε. Κατά την περίοδο της εξορίας του ο Boal σκηνοθετεί διάφορα έργα στη Νέα Υόρκη, στην Γαλλία, στην Πορτογαλία και σε πολλά άλλα μέρη.

Το 1977 ο Boal παρουσιάζει στη Γαλλία το Θέατρο των Καταπιεσμένων και το 1979 η ομάδα του Μποάλ (Groupe Boal) μετονομάζεται σε CEDITADE (Centre d'Etudes et de Diffusion des Techniques Actives d'Expressions). Ο Boal εγκαθίσταται πλέον στην Γαλλία όπου μπορεί να δημιουργήσει με ασφάλεια.

Το 1986 μετά την πτώση του δικτατορικού καθεστώτος η επιστροφή του Boal στη Βραζιλία είναι ανεμπόδιστη. Επιστρέφει στο Ρίο Ντε Τζανέιρο και διευθύνει ένα πρόγραμμα για το "Νομοθετικό Θέατρο" (Legislative Theatre). Παράλληλα δημιουργεί 19 θιάσους λαϊκού θεάτρου που εφαρμόζουν το "Θέατρο των Καταπιεσμένων". Σήμερα ο Boal διευθύνει το CENTRO DO TEATRO DO OPRIMIDO DO RIO DE JANEIRO (Κέντρο "Θεάτρου των Καταπιεσμένων" στο Ρίο Ντε Τζανέιρο).

Έχει γράψει πολλά βιβλία, έχει βραβευτεί με πολλά βραβεία (Padre Ventura, Moliere, O.B.I.E., κ.ά) και έχει τιμηθεί με πολύ σημαντικές διακρίσεις (Officier des Artes et des Lettres - Γαλλία, Pablo Picasso - UNESCO, υποψήφιος για το Νόμπελ Ειρήνης 2008, κ.ά).